

C E S T A

D O M T Ů

MARKÉTA CHALOUPKOVÁ

1. DÍL SÉRIE APOKATASTASIS

CESTA DOMŮ

Markéta Chaloupková

Cesta domů

© Markéta Chaloupková

Jazyková korektura: Mgr. Eva Továřová

Nakladatel:

Josef Chaloupka

Do čtečky.cz

www.doctecky.cz

Liberec 2020

ISBN 978-80-907854-9-6

Obsah

1. kapitola	6
2. kapitola	10
3. kapitola	13
4. kapitola	16
5. kapitola	19
6. kapitola	21
7. kapitola	23
8. kapitola	26
9. kapitola	29
10. kapitola	33
11. kapitola	37
12. kapitola	40
13. kapitola	42
Epilog:	52
Dodatek:	57

Série „**Apokatastasis**“ se odehrává na fiktivním ostrově „Le pays des Cygnes“, poblíž Francie.

První díl „**Cesta domů**“ je příběh sedmnáctiletého Davida, který v opilosti udělá několik zásadních chyb a následně musí čelit své minulosti, křesťanům a Bohu. Pojednává i o vyvraždění valdenské církve a odehrává se v letech 1654-1655.

„**Pekelný plán**“ se odehrává o sedmáct let později, roku 1672, a je to zamyšlení nad učením o pekle a zároveň příběh o plánovaném zločinu a následném trestu a o překladu Bible. Smíření a Boha v něm hledá mladý hrabě Nikolas Renard, v jehož hlavě se jistý pekelný plán opravdu zrodil.

Třetí díl „**Svobodná zvůle**“ pojednává o kazateli Jonathanovi Wardovi, který rád vymýšlí ohnivá kázání na téma „hříšníci v rukou rozhněvaného Boha“. To, co se v důsledku jeho proslovů přihodí, přivede Jonathana do rukou rozzlobeného krále a donutí ho to přehodnotit celý jeho dosavadní život. Nikolas se má stát Jonathanovi na této cestě, jejíž děj začíná roku 1675, průvodcem. Zároveň je také zamilovaný a nutně potřebuje sehnat nějaké velbloudy.

(Předlohou je stejnojmenné kázání Jonathana Edwardse, který ovšem žil až v 18. století.)

Čtvrtý díl „**Marnotratná Lucie**“ je kniha o osudech nejmladší dcery Nikolase Renarda, která utíká z domova, jen aby zjistila, že si přece jen nedokáže zařídit život po svém tak snadno, jak si myslela. A pak je tu ještě Adam Croy, čerstvý absolvent univerzity a Nikolasův oblíbený student, kterého hrabě zaměstná a který se vydá tu namyšlenou holku, o které nemá valné mínění, hledat. Kniha se odehrává v letech 1705-1706.

Pátý díl „**Poslední dopis**“ je příběh z roku 2019. Luisa Wardová najde ve starém psacím stole dopis, který psal Nikolas Renard své dceři Lucii den před smrtí. S manželem se vydává na dovolenou na Le pays des Cygnes a pátrá po osudech dávných křesťanů, kteří mají s její rodinou zřejmě něco společného.

„**Apokatastasis**“ znamená obnovení a série, tedy díly 2-5, jsou zamyšlením nad učením o obnovení všech věcí a o smíření. „Cesta domů“ je spíše „prequel“ k celé sérii a společného s ní má jen to, že pojednává o sedmnáctiletém Davidovi, který je pak pro další děj jednou z důležitých postav.

Předmluva

Tato kniha se částečně odehrává na fiktivním ostrově Le pays des Cygnes poblíž Francie a částečně v Alpách, v Savojsku – což bylo samostatné vévodství mezi Francií, Švýcarskem a Itálií, které bylo součástí Svaté říše římské. Velká část Savojska je od roku 1860 součástí Francie, část patří Itálii a menší díl i Švýcarsku.

Hlavní postavy a zápletky knihy jsou vymyšlené, ale události, týkající se valdenské církve, jsou z části skutečné a došlo k nim v roce 1655. Mým cílem nebylo přinést fakta ohledně valdenské církve, jde spíše o krátký příběh, ve kterém hlavní hrdina čelí své minulosti, křesťanům a Bohu.

Vycházela jsem z Komenského popisů, jak valdenští museli utíkat z hor uprostřed kruté zimy a po sepsání knihy jsem v jednom dokumentu slyšela, že hlavní masakr se udál 24.4.1655. V zimě se část lidí prý pouze stáhla do hor do jiných vesnic. Proto berte popis pronásledování valdenských s jistou rezervou, časové informace o samotném útoku na ně zřejmě nejsou správné. V závěru knihy je Komenského text, ze kterého jsem vycházela. Komenský tvrdí, že tito křesťané utekli do hor v 7. století, ale slyšela jsem i informace, že tam žili už od 1. století.

1. kapitola

Mladý hrabě David Paon stál na kopci nad hlavním městem Rouge a třásl se vzteky. V jedné ruce měl výtisk francouzské Bible a v druhé láhev tvrdého alkoholu.

„Křesťani,“ procedil nenávistně mezi zuby. „Jak by bez nich bylo na světě hezky!“

Na chvíli se zadíval do dálky, kde bylo na obzoru vidět pobřeží Francie. Tam věděli, jak na ně. Od známé Bartolomějské noci (1572) uplynulo sice už přes osmdesát let a ve Francii už dávno vstoupil v platnost Edikt nantský, který od roku 1598 zaručoval protestantům téměř stejná práva jako katolíkům, ale stejně měl David za to, že by taková malá Bartolomějská noc prospěla i tomuto ostrovu.

Le pays des Cygnes bylo nezávislé království, ve kterém žilo přes dvě stě tisíc obyvatel. Ve chvíli, kdy začaly ve Francii hugenotské války, utekla řada francouzských křesťanů sem, do této řídky obydlené ostrovní země. Na druhé straně hory Tranchant vzniklo díky tomu celé nové město, zaplněné z větší části těmito uprchlíky. Nebylo se čemu divit. Na ostrově se mluvilo francouzsky a králové tohoto malého ostrova byli novým uprchlíkům příznivě nakloněni.

A tak tu počet obyvatel stále vzrůstal. V Evropě docházelo k nějakému pronásledování protestantů každou chvíli. Proudili sem i valdenští, kteří si od roku 1560 nemohli být v Savojsku už také dál jistí tím, co je čeká. Tehdy přišli o některá ze svých alpských údolí a privilegií a začaly jim těžší časy.

A jestli někdo dokázal Davida rozzuřit, byli to právě valdenští. V podstatě o nich nevěděl vůbec nic, ale byli ve své víře mnohem horlivější a přesvědčivější než ostatní. V hlavním městě měli krásný nový kostel, ve kterém kázal už pár let jakýsi ohnivý starý kazatel, jehož vtípky se bavilo celé město. A nejhorší na tom bylo, že se učení valdenských líbilo princezně Anabele, se kterou byl David zasnoubený.

David si vztekle přihnul z láhve. Bylo pozdní odpoledne a on už byl poměrně dost opilý. Udržel se ale ještě na nohou a číst také dokázal.

Otevřel si Bibli a namátkou v ní našel nějaké místo. Byla to první kapitola proroka Ezechiele. Vztekle zavrtěl hlavou, ještě jednou si přihnul z láhve a po chvíli si začal číst nahlas:

A ty bytosti běhají tam a zpět, na pohled jako blýskání. Díval jsem se na ty bytosti a hle, vedle těch bytostí před jejich čtyřmi tvářemi je na zemi jedno kolo. Vzhled těch kol a jejich zpracování je jako třpyt chryzolitu, všechna čtyři mají stejnou podobu a jejich vzhled a jejich zpracování vypadá, jako když je kolo uprostřed kola. Když se dají do pohybu, pohybují se na čtyři strany; neotáčejí se, když se dají do pohybu. Mají loukotě a výšku a budí bázeň; všechna čtyři mají okolo loukotě plné očí. A když ty bytosti jdou, dají se do pohybu i ta kola vedle nich a když se ty bytosti pozvedají od země, pozvednou se i ta kola. (Ez. 1:14-19 ČSP)

„Kola s očima? To jako vážně?“ vykřikl vztekle směrem k nebi. „A tyhle nesmysly mám číst? Kvůli tomuhle mám přijít o tuhle zemi? Já tady mám být král! Slyšíš mě, Bože?“ řval jako smyslů zbavený. „Tohle je moje země. Já tady budu král a tyhle nesmysly mě o ni nepřipraví.“

Tohle na něho bylo moc. Kdesi dole na zámku začínala oslava princezniných šestnáctých narozenin. David byl o rok starší než ona a byli spolu zasnoubení už několik let. Anabela byla jedináček a její manžel měl být jednou králem téhle země. A celé roky bral jako samozřejmost, že oním manželem bude on.

„Jestli se nepokoríš před Bohem, budu muset naše zasnoubení zrušit,“ brblal si vztekle jednotlivé věty z jejího dopisu, který uměl nazpaměť. „Bůh ti dá nové srdce a nový život... studnice moudrosti, kterou jsem našla v Bibli. A nemělo to být spíš studnice blbosti?“ vykřikl znovu vztekle a přihnul si z láhve. „Co tam bude příště? Po těch kolech s očima? Třeba létající talíře a nebo dokonce mluvící záchod?“

Za chůze znovu otevřel Bibli. Tentokrát mu padl zrak na rodokmen Ježíše Krista.

„Vážně je tohle tvoje slovo, Bože?“ pokřikoval dál směrem k nebesům a popíjel při tom z lahve. „Chceš nás tady umořit nudou, když jsi nám dal tohle na čtení? To neumíš napsat nic lepšího? Co kdyby sis najal nějakého talentovanějšího spisovatele, když evidentně nemáš na to psát knížky!“

Na zámek došel už notně opilý. Oslava se konala ve velkém tanečním sále v přízemí a on se potácel mezi hosty a očima pátral po Anabele. Zahlédl ji v hloučku kamarádek, jak na něj nevěřičně zírá. Po chvíli se vzpamatovala a zamířila k němu.

„Co tady děláš, Davide?“ obořila se na něho potichu. „Říkala jsem ti, abys sem dneska nechodil.“

„Přišel jsem ti připít na zdraví, krásko,“ zahlaholil opile. „A navíc jsi říkala, že ti nemám chodit na oči, dokud aspoň neotevřu Bibli, jestli si dobře pamatuju. A už jsem ji otevřel a jsou to samé nesmysly, abys věděla. Koukající kola a mluvící záchody,“ plácal David, který už nevěděl, co doopravdy četl a co byly jeho vlastní hlášky.

„Jdi domů, Davide,“ sykla na něho Anabela. „Jsi evidentně opilý.“

„Míň než ten, kdo psal tohle,“ ukázal na knihu ve své ruce. „Jsi husa, jestli tomuhle věříš. Tohle je dobrý tak akorát pro slepičí mozeček, jaký mají holky. Každý chlap vidí na první pohled, že je to

nesmysl. Pořid' si kurník, děvče, bude se ti to líbit. Můžeš tam o těchle nesmyslech kvokat s ostatníma slepicema. Víš, co z tebe bude? Královna slepice první!“

„Davide, neblázni,“ obrátil se na něho Laurent, jeden z jeho přátel. „Za urážku královské rodiny tě můžou veřejně zbičovat na pranýři. Pakuj se odtud a promluv si s ní o tom, až nebudeš na mol.“

„Dojděte, prosím, někdo pro stráže,“ obrátila se Anabela na okolo stojící mládence.

„Ale no tak, Belo, to jsi vážně tak blbá, že se kvůli snůšce podobných blábolů obrátíš zády ke svému snoubenci? Vždyť to nemá hlavu a patu. Takovým nesmyslům může věřit tak akorát nějaký bezhlavý rytíř, ten totiž taky nemá mozek, víš? Bezhlavý rytíř a káča jako jsi ty!“

„Vypadni, Davide,“ obrátil se na něho znovu Laurent a začal ho strkat k oknu. „Jdou sem stráže.“

Laurent ho dostrkal k oknu a David během těch pár metrů ještě pořvával něco o dědičné protestantské blbosti, kterou trpí celá královská rodina. Oknem se napůl protáhl a napůl jím propadl ven. Při tom pohybu mu upadla Bible, kterou předtím svíral. Laurent se pro ni sehnul a nevěřicně zavrtěl hlavou.

David do sebe obrátil zbytek láhve a vydal se směrem k řece. Trochu se přitom motal.

Došel takhle až k místu, kde byl valdenský kostel. S nenávistí se na onu budovu podíval. Na chvíli si představoval, jaké by to bylo, kdyby se ocitla v plamenech. Pak zavrtěl hlavou, aby tu myšlenku zahnal. V tu chvíli vyšli z kostela dva muži. Zamkli za sebou a ještě chvíli se bavili venku. Starší z nich se opíral o hůl a začal něco vykládat mladšímu muži, který vypadal utrápeně a potřásal hlavou. Starý muž pak otevřel Bibli a začal mu něco předčítat. Druhý muž vypadal zaujatě, kýval hlavou a stařec si pak dal Bibli do podpaží a položil mu ruku na rameno a začal se za něho modlit. Nakonec si podali pravice a mladý muž chvatně odešel.

David tam stál jako socha a naštvaně je pozoroval. Celý ten výjev ho vytáčel. Bylo mu jasné, že ten stařec je valdenský kazatel, o kterém Anabela už několikrát básnila a cítil v sobě vzrůstající vlnu nenávisti. Nedokázal se odlepit z místa. Starý muž si ho všiml, mírně se usmál a vydal se směrem k němu. David si dal láhev znovu ke rtům, aby uhnul pohledem. Ale ta už byla prázdná.

„Vypadáš, že tě něco trápí, mládenče,“ oslovil ho starý kazatel. Zastavil se pár metrů od něj a zkoumavě se na něj zadíval. „Nechtěl by sis se mnou o tom promluvit?“

„Přál bych si, abyste vodtud zmizeli, všichni,“ ucedil David mezi zuby. „Všichni prašivý křesťani.“

„Copak jsme ti udělali?“ zeptal se stařec mírně.

„Kdybych byl král týhle země,“ pokračoval David nenávistně, „nechal bych vás všechny postřílet. Nebyl by tu ani jedinej kazatel s nějakou blbou knihou. Postaral bych se vám o další Bartolomějskou noc!“

„No, král téhle země nejsi a asi nebudeš,“ řekl stařec mírně, ale Davida to rozzuřilo.

„Kvůli vám!“ zařval z plných plic. „Já jsem měl být král téhle země! Co jste jí řekl? Co jste jí pro boha svatýho řekl, že mě ted' nechce?“

David vykročil rozzuřeně ke starému muži a chytl ho za kabát. Starci vypadla z ruky hůl a trochu zavrával. Pochopil, s kým mluví.

„Neumíte si ani představit, jak vás nenávidím,“ syčel mu David z blízka do obličeje.

„Davide, pojďme si na chvíli v klidu promluvit,“ navrhl mírně. „Nikdo tě nechce připravit o trůn, ani o princeznu. Tohle všechno má i jiné řešení.“

David se na něho podíval s přimhouřenýma očima. Stařec mírně pozvedl Bibli, kterou svíral v ruce. „Co kdybych ti přečetl jeden hezký příběh o muži, který také nenáviděl církev, a pak se zázračným způsobem setkal s Bohem? Jediný způsob, jakým můžeš udělat na princeznu trochu dojem je, když se ji pokusíš pochopit. Pro ni všechny tyhle věci hodně znamenají.“

„Já se nechci snažit chápat nějaký bláboly o kolech s očima,“ odsekl David. „Ještě před půl rokem to byla normální holka, se kterou byla legrace. Teď se modlí, čte si Bibli a v jednom kuse chodí do kostela. Nemůžu to vystát! A nejhorsí je, že si myslí, že bych to měl dělat i já. Nechápu, proč si to nemůže nechat aspoň jen tak pro sebe!“

„Davide,“ zkusil to kazatel znovu mírně a velmi pečlivě uvažoval, nakolik se dá o takových věcech mluvit s někým, kdo je opilý. Slyšel, jak David komolil některá slova, viděl jeho podivný pohled i to, jak nejistá je jeho chůze. „Ti, kteří uvěří v Ježíše, o tom musí mluvit, zkrátka protože jim to nedá. Prožili jsme něco neuvěřitelného, setkání s živým Bohem. Anabela si tě jen těžko vezme, pokud neprojdeš tím samým. V Bibli je napsané, že je naprosto nevhodné, aby si věřící lidé brali nevěřící, víš?“

David na něj zůstal koukat s otevřenou pusou. „Tohle má z tý pitomý knihy? To, že si mě nemá vzít?“

Stařec jen pokrčil rameny. „Ještě není všem dnům konec, Davide. Pojďme se chvíli bavit o tom, jak by ses mohl stát tím mužem, který na ni udělá dojem a nehledat problém v ní nebo dokonce v Bibli.“

„Já se mám změnit?“ vykřikl David rozčileně. „Proč já? To ona je husa a takhle kniha je pitomost. Já se měnit nebudu. Já jí tu její víru rozbiju na tisíc kousků.“

„A co kdyby sis o tom všem nejdřív něco zjistil?“ navrhl kazatel. „Můžeš si tu Bibli vzít, jestli chceš.“

Starý muž ještě chvíli něco říkal, ale Davidovi se úplně zatmělo před očima. Díval se na knihu v jeho ruce. Strašně ji nenáviděl a zase mu ji někdo vnucoval. Už po několikáté za posledních pár dní. Chtěl si znovu přihnout z lahve, ale jak ji zvedal, vzpomněl si, že je prázdná. Kazatel si toho ale přes to tmavé sklo nevšiml a vykročil k němu.

„Co kdybys mi tu láhev dal a vzal si místo toho tohle?“ nabídl mu a podával mu znovu Bibli.

Davidovi to všechno připadalo jako hloupý vtip. Pevněji sevřel láhev a v jakémsi zatmění myslí se s ní nečekaně plnou silou rozmáchl. Na okamžik měl pocit, že je jen divákem toho, co se děje. Jako by to všechno udělala nějaká vnitřní síla ukrytá v něm, naprosto odpojená od jeho mozku. Cítil, že někde v jeho opilé hlavě křičí jakýsi tichý hlas, aby toho nechal, ale to už bylo pozdě. Skleněná láhev se roztříštila o kazatelovu hlavu. Starý muž zkusil pozvednout na obranu svou Bibli, ale Davidův útok byl nečekaný a rychlý. Davidovi se na okamžik zdálo, že se zastavil čas. Viděl, jak tělo starého muže padá velice pomalu k zemi. Z hlavy mu prýštila krev. Stařec rozhodil ruce jako hadrová panenka. Bible spadla do prachu vedle něj a starý muž dopadl se zaduněním na prašnou zem, kde zůstal nehnutě ležet.

David na něho na okamžik zíral s vytřeštěnýma očima, ale z dálky se ozval vyděšený výkřik. Šly sem jakési dvě ženy, které to vše viděly a ty teď ječely, jako když je na nože berou. David se z nějakého podivného popudu sehnul k zemi a vzal si do ruky Bibli starého muže. Pak se nejistým krokem rozeběhl pryč. Ženy byly ještě dost daleko a doufal, že ho nepoznaly. Musel odtud zmizet. Měl pocit,

jako by vystřízlivěl během jediného okamžiku. Najednou byl schopný jasně přemýšlet, ale na druhou stranu cítil, jak ho tělo omámené alkoholem neposlouchá. Běžel jako smyslů zbavený směrem z města, do lesů, které Rouge obklopovaly. Prchal jako vyděšené zvíře a hlavou mu probleskoval jeden obraz za druhým. Velice živě si vybavoval mrtvého starce s rozbitou hlavou a stejně jasně si teď vzpomínal na popravu vraha, které byl loni přítomný. Vybavoval si jeho vyděšený obličej, oprátku kolem jeho krku a kata, který zabral za páku propadliště. Pamatoval si na úřední výraz zemského soudce a napůl zvědavé a napůl vyděšené pohledy a poznámky svých kamarádů. Ale ten popravovaný vrah měl náhle v jeho představách jeho vlastní obličej.

2. kapitola

David se krčil na malé rybářské lodi, která mířila k pobřeží Francie a smutně pozoroval ostrov Le pays des Cygnes, který se pomalu měnil v malý bod na obzoru. Považoval za neuvěřitelné štěstí, že se mu podařilo dojet do odlehlé rybářské vesnice a že měl u sebe dost peněz na to, aby si mohl zaplatit cestu do Francie.

Bylo mu jasné, že se na Le pays des Cygnes nesmí už nikdy vrátit. Tam v dálce zůstala jeho rodina, Anabela a všechny jeho sny. Ještě včera chtěl být králem a cokoliv jiného považoval za prohru. Teď byl rád, že je naživu. Měl u sebe stále ještě nějaké peníze, ale jinak neměl nic jiného, než svůj plášť a Bibli, kterou do něj zabalil. Ani nevěděl, proč si ji vlastně vzal, bylo to jakési impulzivní rozhodnutí a teď přemýšlel, kolik by za ni tak mohl dostat a na jak dlouho by mu to stačilo.

Vůbec netušil, co bude dělat. Byl synem nejbohatšího hraběte v zemi a vždycky se měl jako v bavlnce. S otcem si v posledních letech vůbec nerozuměl, ale na to, aby z něj tahal peníze, mu byl ten starý páprda samozřejmě dobrý. Trochu se zarazil, když mu přišel onen výraz na mysl. V poslední době tak o něm přemýšlel a byl si jistý, že si podobný výraz napsal i do svého deníku.

Trochu zamyšleně se ohlédl k ostrovu. Otec se brzy dozví, že jeho nejstarší syn je vrah, který navíc veřejně urazil královskou rodinu, a pak ještě pravděpodobně najde jeho deník. Neměl ho moc dobře schovaný. Vybavoval si některé výrazy, které si tam zapsal: starý páprda... fotr... ten starej votrava mi zase udělal kázání... musel jsem poslouchat ty jeho blbý plky... ten kretén mě seřezal den před mými patnáctými narozeninami... Co se bude otci honit hlavou, jestli si přečte jeho deník?

David polkl. Teď mu bylo sedmnáct a ubíral se s prázdnýma rukama neznámo kam. Docela rád by seděl doma u plného stolu a spal v měkké posteli. Jak by byl teď rád, kdyby se mohl jen tak projít po městě, i za cenu toho, že by ho veřejně zbičovali na pranýři. Uměl si tu ostudu dost živě představit. Posměšky davu, poznámky svých kamarádů, to, jak by se na něho Anabela dívala. Odpustila by mu to nebo by mu tím chtěla dát lekci? Zákon by byl rozhodně na její straně.

Moc by si přál, aby se starý kazatel procházel živý po městě. Aby mohl řešit průšvihy, které mu ve srovnání s vraždou přišly triviální. Potřásl hlavou, aby ty myšlenky zahnal. V ten samý okamžik mu zaškrundalo v břiše. Ale neměl s sebou žádné jídlo a ještě mu po předchozím dni nebylo úplně dobře. Bylo časně ráno a od oné vraždy uplynulo teprve asi dvanáct hodin. Bolela ho hlava a břicho, cítil celkovou slabost a na houpající lodi už odevzdal veškerý zbylý obsah svého žaludku dávno moři.

Švýcarsko nebo Amerika? dumal cestou. Co by tak mohl dělat? Jakou by si mohl najít práci? Ve Francii se mu zůstat nechtělo. Báł se, že by ho i v tak velké zemi mohl stejně někdo náhodou objevit a poznat. Už nikdy se nesmí vrátit domů, a jestli chce žít, tak to musí být co nejdál od ostrova, který byl až doposud celý jeho svět.

O dvě hodiny později dorazila rybářská loďka k francouzskému pobřeží. David se procházel po městě s pocitem, že má na čele vypálený cejch. Ostražitě se rozhlížel kolem sebe a přemýšlel, jestli je nějaká pravděpodobnost, že by ho tu mohl někdo poznat. Pak se trochu uklidnil. Zprávy přece jen neputují tak rychle, třeba ještě není jasné, co udělal. Pak si ale vzpomněl na onoho mladého muže, který se bavil s kazatelem. Musel ho přece vidět. A jeho útěk je navíc dokonalé přiznání. Možná, že kdyby tam zůstal a snažil se to nějak zakamuflovat... Kdyby věděl, jestli byl někdo další, kdo ho zahlédl... Kdyby si dokázal vzpomenout, jak daleko byly ty ženy a jestli ho mohly poznat... Jenže to by musel předchozího dne víc přemýšlet a nebýt totálně namol. Nevybavoval si detaily toho, co se dělo v okolí.

Nyní byl v La Rochelle a tohle město mělo s ostrovem čilé obchodní styky. Bylo lepší odtud zmizet. Koupil si jen plátěný vak, nějaké pečivo a láhev na vodu a vydal se k místu, odkud vyrážely dostavníky. O dvě hodiny později byl už na cestě napříč Francií, směrem ke Švýcarsku.

Cestou opatrně uždíboval pečivo. Fyzicky mu už konečně bylo dobře, jen se potřeboval vyspat. Všechn ten strach, vina a zoufalství v jeho duši, to bylo něco úplně jiného, ale teď se potřeboval postarat o své bezprostřední potřeby. Neměl už téměř žádné peníze, byl úplně sám a vůbec netušil, co bude dělat dál. A pak ho to trklo! Není pravda, že není živá duše, která by nebyla ochotná mu podat pomocnou ruku. Křesťané! Je to přece banda naivních bláznů, kteří mají za to, že mají milovat své nepřátele a pomáhat potřebným. V Davidově hlavě se začal rodit plán. Usoudil, že ta Bible, kterou si bezděčně vzal na cestu, přece jen nebude tak úplně zbytečná.

V Lymoges nastoupil do dostavníku starší pán se svým asi desetiletým vnukem. Chlapec chvíli koukal z okna, ale pak se začal nudit a už po hodině se zeptal, kdy dorazí dorazí k tetě v Clermont-Ferrand. David, který už byl na cestě druhý den, se pousmál. Moc dobře věděl, že cesta napříč Francií trvá řadu dní. Do Clermont-Ferrand to budou další dva dny cesty, a pak to bude trvat skoro další dva dny do Lyonu. Vzdálenost mezi Lyonem a Ženevou byla dalších sto padesát kilometrů. Ale naprosto chlapce chápal. Začínal být rozlámaný a trochu litoval, že nezvolil nějaké město napůl cesty. Jídlo v hostincích bylo dražší, než čekal a znamenalo to, že bude po cestě několik dní o hladu, a to ještě vůbec netušil, co bude dělat dál.

Starý pán ony vzdálenosti vysvětloval právě i chlapci. „Říkal jsem ti, že budeme na cestě téměř týden. Nejdříve navštívíme tetu, a pak pojedeme další dva dny za babičkou do Lyonu. Je to dalších dvě stě kilometrů. Ale v Lyonu se ti bude líbit. Ukážu ti staré římské divadlo a velkolepé katedrály. Uvidíš, jak zpracováváme hedvábí. Budeme chodit na procházky podél řeky Rhône a Saôny a uvidíš jejich soutok. Lyon je staré město, které založili Římané ještě dřív, než se narodil Ježíš Kristus. Narodili se tam i někteří římscí císaři, Claudius a Caracalla. V Lyonu dokonce vznikl i jeden z prvních západoevropských překladů Bible. Víš, co jsem ti vyprávěl o Petru Valdovi. Nechal Bibli přeložit do arpitánštiny už ve 12. století. Tehdy byl Lyon součástí Svaté říše římské a konaly se tam i některé významné koncily, to jsou taková církevní setkání, při kterých důležití biskupové řeší různé problémy. A pak roku 1310 obsadili Lyon Francouzi.“

David starého pána z nudy poslouchal také a napadlo ho, že by se možná taky mohl něco dozvědět o valdenských. Nemohl jim sice přijít na jméno, ale všechno to bylo osobní. Souviselo to jen s Anabelou. Jinak o nich nevěděl vůbec nic. Každá zmínka o nich sice jítřila jeho svědomí, ale zároveň to v něm budilo zvědavost.

„Omlouvám se, že vás poslouchám,“ obrátil se na starého pána. „Také se už trochu nudím. Ten Petr Valdes založil valdenské?“ zeptal se a rozhlédl se po ostatních cestujících. Dostavník byl větší kočár, ve kterém jich v tuto chvíli bylo šest. Dostavníky byly novinkou šestnáctého století. Bylo to docela drahé a nepříliš pohodlné cestování, ale David byl rád, že něco takového vůbec existuje. Dalo se tak projet napříč Francií po trase, na které vyrůstaly zájezdní hostince a přepřahací stanice. Některé dostavníky měly dokonce přídatné sezení ještě vzadu nad úložným prostorem a cestující, kteří šetřili, mohli sedět i vedle kočího. David si na tu dlouhou cestu ale zaplatil místo uvnitř, i když to znamenalo, že mu toho už na jídlo moc nezbylo. Kromě něho a staříka s chlapcem tam byl ještě další muž, který spal navzdory všemu tomu natřásání u okénka a mladí manželé. Ti si doposud tiše povídali, ale při Davidově otázce vzhledli a onen muž řekl. „Klidně povídejte nahlas. Jsem učitel, třeba se také ještě něco užitečného dozvím.“

Starý pán se zamyšleně rozhlédl po svých spolucestujících. „Nejsem žádný odborník na historii a navíc jsem katolík,“ řekl, jako by se bránil, ačkoliv být protestantem bylo v tuto chvíli ve Francii legální. „Ale na druhou stranu se zajímám i o to, co říká druhá strana. Četl jsem třeba Kalvínovu Instituci a Bibli jsem také přečetl. Člověk by měl tyhle věci znát, už jen proto, aby si mohl udělat vlastní názor. Každopádně Valdes valdenské rozhodně nezaložil. Je to pochopitelný omyl. Kalvínovi následovníci jsou kalvinisté a Lutherovi následovníci jsou luteráni. Od Husa jsou odvození husité. Takže člověka napadne, že valdenští pocházejí od Valda. Ve skutečnosti by to ale mělo být obráceně. Myslím, že ten název znamená lidé z údolí. Je to jako byste si myslel, že když se někdo jmenuje Francois Sýr, tak vymyslel sýry,“ řekl pro zjednodušení s pohledem na svého vnuka. „Zatímco sýry tu byly už dávno a on se jimi jenom začal zabývat. Valdenští jsou, pokud vím, křesťané, kteří žili v Alpách už dávno před Valdem. Ten žil přibližně v letech 1140 – 1205, úplně přesně se to neví. Byl to obchodník, který si vzal k srdci hlavně Kristova slova o chudobě a jeho následovníci si říkali „Lyonští chudí“. Na druhou stranu ale asi nemohl žít jako úplný žebrák, když mohl zařídit něco jako překlad Bible, což musela být v dobách před vynálezem knihtisku drahá záležitost.“

Stařík mrkl pro kontrolu na svého vnuka. „Kdy byl vynalezený knihtisk?“ zeptal se ho.

„To ví snad každý, dědo, že s tím přišel pan Gutenberg kolem roku 1450,“ řekl chlapec trochu otráveně.

„Valdenští, co já vím, žijí dál v savojských Alpách v uzavřených údolích. Hospodaří si tam dost nezávisle na okolním světě, i když existují nějaké potulní valdenští kazatelé. Každopádně Savojsko není součástí Francie a o tom, co se tam děje, toho tolik neví. Nicméně v minulém století vyšel francouzský překlad Olivetánovy Bible a tu mám doma. Ta kniha je obrovská, váží snad pět kilo a je tam poznámka, že tento překlad dali lidu valdenští. Tím není myšleno, že by Olivetanus byl jeden z nich. Pokud vím, byl to Kalvínův bratranec, ale valdenští jeho práci zaplatili. Předpokládám, že valdenští mají k reformovaným církvím blízko, i když o detaily jejich učení jsem se nikdy nezajímal. Jejich kazatelé jsou vzdělaní a část jich určitě mluví francouzsky, ale jinak mají, co já vím, nějaké své další nářečí.“

David zjistil, že mu díky rozhovorům se starým pánem cesta lépe utíká. Sám chvíli bavil jeho vnuka starými římskými bájemi, které znal a s učitelem zabředli i do diskuze o dějinách Anglie. Bylo mu skoro líto, že mají další večer všichni vystoupit v Clermont-Ferrand.

Další den začaly ve vzduchu poletovat první vložky. David spal schoulený do svého pláště, ale v jednom kuse se budil zimou. Začínal být z cesty už unavený a s těžkým srdcem utratil v poledne v

hostinci, ve kterém zastavili, poslední peníze za misku horké polévky. Když pak večer dostavník znovu zastavil, rozloučil se se starým pánem i s mladými manželi a zatímco do dostavníku nastupovali noví cestující, šel se trochu protáhnout.

Pak si na chvíli sedl kus od hospody a vytáhl z vaku konečně Bibli. Váhavě ji otevřel a prohlížel si její obsah. Matně si pamatoval, že mu o ní Anabela něco říkala. Něco o tom, že má číst Nový zákon. Nalistoval Matoušovo evangelium, které ho před časem tak rozčílilo rodokmenem Ježíše Krista a ponořil se do příběhu o Kristově zrození a začátku veřejné služby. Kupodivu to mělo všechno hlavu a patu. David si matně pamatoval, že ve své opilosti vyřvával něco o mluvících záchodech, kolech s očima a létajících talířích a nemohl si vůbec vzpomenout, proč. Přečetl několik kapitol najednou, a pak cestující začali znovu nastupovat do dostavníku a byl čas se k nim připojit. Schoval Bibli do vaku a vydal se k nim. Všiml si, že si ho jeden z nových cestujících zamyšleně prohlíží. Byl to asi padesátiletý muž, oblečený jako nějaký sedlák.

3. kapitola

David ale neměl chuť se s někým vybavovat, takže i když se noví cestující začali mezi sebou bavit a povídali si o tom, co kdo dělá, nijak se k nim nepřipojil. Zaslechl jen, že se onen muž jmenuje Lucas, že má v horách své hospodářství a vyrábí a prodává sýry.

Další dopoledne se David soustředil hlavně na to, aby před ostatními zakryl to, jak mu škrundá v břiše. Díval se zamyšleně z okénka a snažil se nemyslet na to, jak teplo by mu bylo právě teď v otcově domě a co dobrého by asi kuchař připravoval k obědu.

Dostavník zastavil na delší polední přestávku, a zatímco kočí přepřahal koně, vydali se ostatní cestující koupit si něco k obědu. David se jen smutně podíval směrem k hostinci, sedl si o kus dál na dřevěnou lavici a chvíli se díval na poletující vločky. Zatímco se ostatní ohřívali, vytáhl z vaku Bibli a začal si znovu číst. Na jednu stranu by se moc rád ohřál vevnitř, ale neměl chuť se dívat na jejich plné talíře a poslouchat bezstarostný smích lidí, které baví život.

Začetl se do kázání na hoře a s povzdechem otáčel stránky, na kterých byla Ježíšova slova o milování nepřátel, nastavení druhé tváře a o jednání s bližními. Nedokázal to dočíst. Po chvíli desky zaklapl a nacpal Bibli zpátky do vaku. Dýchal si na prokřehlé prsty a váhavě se přitom podíval k nebi. „Máš ze mě legraci? Vid’?“ zašeptal potichu. „Vážně se nemusíš snažit, abych se cítil ještě víc mizerně, jsem už úplně na dně i bez toho, že bys mi to připomínal a vysmíval se mi.“

David si nevšiml Lucase, který seděl poblíž okna a díval se na „bratra“, který místo oběda sedí venku a modlí se.

David vyndal z vaku svou láhev a šel si ji aspoň naplnit k pumpě čerstvou vodou. Ledová voda nebyla na jeho žaludek zrovna to pravé a než ji naplnil, napil se a znovu ji naplnil, měl úplně zmrzlé prsty.

Uvažoval, jestli se má na chvíli projít, sednout si do dostavníku nebo se jít přece jen ohřát dovnitř, ale v tu chvíli vyšel ven Lucas, došel k němu a usmál se na něho.

„Oběd je na stole, objednal jsem jídlo i pro tebe, byl bych rád, kdybys byl dnes mým hostem, bratře.“

David ho následoval rozpačitě dovnitř. Lucas si s ním sedl k samostatnému stolu dál od ostatních, aby se mohli nerušeně bavit. A u stolu už opravdu čekaly dva plné talíře s kouřícím masem, zeleninou a jakýmisi placičkami.

Zatímco se Lucas modlil, David jen rozpačitě sklopil hlavu a prohlížel si talíř s lákavě vypadajícím jídlem. Lucas pak řekl „ámen“ a pustil se do oběda. Zatímco jedli, tak se na nic nevyptával, až když už byl Davidův talíř skoro prázdný, tak na něho pohlédl a zeptal se: „Jak se vlastně jmenuješ? Řekni mi, co dělá mládenec v tak drahých šatech sám na cestě a ještě navíc evidentně bez peněz?“

David si povzdychl a představil se jen křestním jménem. Přemýšlel, co by si tak mohl vymyslet. Lucas se na něho upřímně díval a jemu všechny lži, které ho napadaly, nějak nešly přes pusu.

„Nemůžu se vrátit domů,“ přiznal váhavě, „a vůbec nevím, co mám dělat.“

„Snad tě rodiče nevyhodili kvůli víře?“ zeptal se Lucas se zaujetím. „Odkud vůbec jsi?“

Odpovědí mu však byl jen Davidův zaražený výraz. Být vyhozen kvůli víře sice znělo jako dobrá historka, ale David si nebyl jistý, jestli by dokázal předstírat, že je horlivý křesťan po přečtení pár stránek Bible.

„Vidím, že je pro tebe těžké o tom mluvit, tak mi aspoň řekni něco o tom, jak jsi poznal Krista,“ pobídl ho Lucas.

David se hluboce zamyslel. Být zavázaný někomu, koho počítal mezi své nepřátele, bylo těžší, než čekal. Lucasův bezelstný výraz a upřímný zájem byly odzbrojující.

„Když jsem poznal Krista,“ začal citovat upravené věty z dopisu, který mu před časem poslala Anabela, „bylo to, jako kdyby se v mém nitru rozsvítilo světlo. Jako by najednou svět dostal poprvé barvy a do té doby bylo všechno jen šedivé. Jako bych začal dýchat čistší vzduch, jako bych poprvé otevřel oči.“

Říkal to všechno dost strnule a Lucas trochu udiveně nadzvedl obočí.

„To jako vážně?“ podíval se na něho trochu pobaveně.

„Jistě,“ přikývl David. „Poznat Krista, znamená začít žít.“

Davidovi zněly zároveň v hlavě i ty další věty o tom, co má společného věřící s nevěřícím a co má společného světlo s temnotou, kterými dopis pokračoval a jak by si Anabela přála, aby i on poznal Krista.

Cestující se začali v tu chvíli zvedat a Lucas také vstal.

„Popravdě řečeno, Davide, to zní jako něco, co jsi vyčetl z nějaké knížky,“ zavrtěl hlavou Lucas. „Tohle by podle mne řekl tak možná nějaký básník nebo romanticky založená patnáctiletá holka. Ale tím se nechci samozřejmě dotknout tebe ani tvé víry. Jen tím chci říct, že pokud bys třeba náhodou Krista nepoznal a tu Bibli máš s sebou z nějakých studijních důvodů, tak to na mě nemusíš hrát jen kvůli tomu, že máš hlad.“

David na něho zůstal zírat. Opravdu to bylo tak průhledné?

„Víte, mě to všechno opravdu zajímá,“ řekl váhavě, „ale nejsem z toho moc moudrý.“

Lucas mu položil v otcovském gestu ruku na rameno. „To už znělo podstatně upřímněji,“ přikývl. „Víš, Davide, je mi osmačtyřicet a mám dva dospělé syny. Neumíš si představit, co si byli schopní navymýšlet, aby se vyhnuli výprasku. Takže na mě si jen tak někdo nepřijde.“

David přikývl a povzdychl si.

„Kam máš vlastně zaměřeno?“ zeptal se ho Lucas cestou k dostavníku.

„Zaplatil jsem si cestu do Ženevy,“ odpověděl David.

„Já vystupuji zítra po obědě v Lyonu,“ řekl Lucas, když se usadil v dostavníku vedle něho. „Tak máme ještě trochu času si popovídat.“

„Co byste dělal, kdyby vám bylo sedmnáct, nic byste neměl a neměl byste žádné přátele?“ zeptal se ho David potichu. „Umím dobře latinsky a samozřejmě, že umím číst a psát, ale to je asi tak všechno.“

„Předně bych zvážil, jestli opravdu nemám žádné přátele a musím být na útěku, to za prvé,“ řekl Lucas. „A za druhé bych zvážil, jestli je lepší před věcmi utíkat nebo jim čelit. Chápu to dobře, že do Ženevy ses vydal jen tak a že tě tam nikdo nečeká?“

David přikývl.

„Odkud vlastně jsi?“ podíval se na něho Lucas tázavě.

„Kousek od La Rochelle,“ řekl David polovičatou pravdu.

„Můžeš se mnou vystoupit v Lyonu,“ navrhl mu Lucas. „Mám tam nějaké známé. Můžeme se zeptat, jestli někdo nehledá domácího učitele nebo písaře. Pokud ne, tak bys mohl se mnou na čas na můj statek, ale to je už skoro v horách, v zimě je tam spousta sněhu a mohl bys tam jen za to, že ti dáme najíst, vypomáhat s dobyt看kem a odklizením sněhu.“

David přikývl. Během odpoledne se bavili o všem možném, i když Lucas část času prospal. David nemohl usnout. Celou dobu přemýšlel. Když se pak večer posadil se svým novým přítelem nad plným talířem, trochu váhavě se na něho podíval.

„Možná je to hloupost,“ řekl, „ale docela rád bych si na čas trochu vyčistil hlavu. Jestli by pro mě u vás byla opravdu práce, tak bych to bral, ale nechci být nijak na obtíž.“

Ve skutečnosti ho na Lucasovi něco fascinovalo a v tom, jak ho předtím prokoukl a přátelsky ho konfrontoval, cítil jakýsi zvláštní pocit bezpečí.

„Na obtíž bys nebyl,“ ujistil ho Lucas. „Měl jsem tři pomocníky a jeden z nich se nedávno oženil a odešel. Takže jsem vlastně někoho hledal, ale úplně jsem si nepředstavoval, že to bude mládenec oblečený jako nějaký princ.“

„Nejsem princ, jsem hrabě,“ odpověděl David. „Nebo jsem spíš byl, ale teď už to je úplně jedno.“

„Tak to se mi ulevilo,“ zasmál se Lucas, „snad tam pro tebe najdeme nějaké dost kvalitní hrabě, když jsi ten hrabě,“ mrkl na něho.

David se zasmál. „Přiznávám se, že nejsem na těžkou práci zvyklý, ale mám dost síly. Doteď jsem studoval, ale v tuhle chvíli opravdu nevím, co budu dělat dál a potřebuji si to někde v klidu rozmyslet.“

„No, kdybys náhodou usoudil, že třeba potřebuješ někomu napsat dopis a s někým se smířit, psacích potřeb mám doma dost,“ usmál se Lucas. „Měl bys, Davide, vědět, že jsem v první řadě laický pastor a kazatel. Patřím k valdenským, jestli ti to něco říká.“

David polkl. Zdálo se mu, že jeho plán vplížit se mezi křesťany funguje až moc. Chvíli uvažoval o tom, jestli má Bůh smysl pro humor. Doposud si dělal legraci z Boha, a teď se mu zdálo, že Bůh si dělá legraci z něho.

„Znamená to pro mě něco?“ zeptal se opatrně.

„Znamená to, že si myslím, že jsem schopný dát ti odpovědi na otázky, které tě trápí,“ řekl pastor Lucas.

„Spíš jsem myslel, jestli to znamená, že budu muset něco speciálního dělat nebo co se u vás nesmí,“ chtěl vědět David.

„Jedna taková věc je,“ přikývl Lucas, „Když se tě na něco zeptám, tak mi buď řekneš pravdu, nebo mi řekneš, že o tom nechceš mluvit, ale nebudeš mi lhát. Platí?“

David horlivě přikývl a trochu se mu ulevilo.

„Pokud by sis chtěl někdy promluvit o tom, co se stalo, tak jsem ti k dispozici, ale tahat to z tebe nebudu,“ ujistil ho Lucas a dal si do pusy poslední sousto.

„Děkuji,“ řekl David s úlevou, „za všechno.“

4. kapitola

Pastor Lucas byl mužem činu a podařilo se mu, že David dostal zpět část peněz za úsek cesty, o který vystoupil dřív. Stačilo to na pořízení nějakého obyčejnějšího oblečení. Přenocovali u Lucasova bratra kousek za Lyonem a druhý den se na koních vydali k Alpám.

Lucasův statek stál kousek od vesnice v malebném horském údolí, kterému dominovalo velké jezero. Hospodářství samotné se skládalo z menší obytné budovy a několika stodol a stájí. Na horách nad nimi už ležel sníh.

David se pustil do práce s veškerým nasazením. Jeho bohatě zdobené oblečení se ocitlo v jedné z truhel a on nosil seno stádu třiceti krav, kydal hnůj, a když během dvou týdnů pohřbil vesnici na dlouhé měsíce sníh, trávil hodiny jeho odhazováním. Tak nějak doufal, že tím, že bude pracovat, nebude muset tolik přemýšlet a částečně to fungovalo. Večer do sebe naházel vždy s chutí jídlo, které dostal a vyčerpaně se svalil do postele, aby hned za úsvitu vstal a vrhl se do další práce. Dělal toho víc, než se po něm chtělo a pastor Lucas ho občas zamýšleně pozoroval, modlil se za něj a dumal nad tím, před čím může sedmnáctiletý kluk utíkat.

David se téměř děsil sobot, kdy se dělalo jen to nejnnutnější. Na křesťanská kázání ho sice nikdo chodit nenutil, ale stejně se většinou v sobotu po obědě sešla kolem stolu celá rodina, ujídaly se buchty a pastor vyprávěl nenuceně nějaké příběhy z Bible nebo různé své životní zážitky. David byl mezi těmi, kdo ho poslouchali, i když spíš kvůli tomu, aby si mohl v teple odpočinout a dát si něco dobrého.

Soboty neměl rád. Raději od rána do večera pracoval a byl spokojený se svým rozhodnutím, že dal přednost fyzické práci před pohodlím. Jakmile měl totiž volno, ozývalo se jeho svědomí a on ho raději umlčoval dřinou a únavou. Kdyby někde skončil jako úředník, měl by na přemýšlení mnohem víc času a asi by se utrápil.

Se závistí pozoroval pastora a jeho ženu Alison, jak se smějí se svými třemi dětmi, které ještě měli v domě nebo s jakou radostí vítají Oliviera a Didiera, své starší syny, z nichž jeden už měl vlastní dítě a druhý očekával narození prvního potomka v únoru. Kromě nich měli ještě dvě dcery, Margot a Marion, ve věku třináct a sedmnáct let a devítiletého chlapce Philipa, který byl zvědavým účastníkem diskuzí a svého otce neustále prosil o nové příběhy a zahrnoval ho otázkami. David občas přemýšlel

nad tím, kdy naposledy se on sám díval na svého otce s obdivem nebo kdy mu připadalo něco z toho, co mu říká, zajímavé. Občas si pak vybavil některé poznámky ze svého deníku a zavrtěl hlavou, aby je zahnal.

Pastor trávil spoustu času různými návštěvami a rozhovory s lidmi, ale statek ho živil. O jeho chod se ve skutečnosti ale starali spíš dva muži, kteří byli jen o několik let starší než David.

Pascalovi bylo čtyřicet, byl vážný a přemýšlivý a Davidovi se zdálo, že si rozumí s pomalými kravami, které jeho přítomnost podivným způsobem uklidňovala. Pascal byl ten, kdo během sezóny zastával většinu dojení a vyráběl sýry, zatímco veselejší o dva roky mladší Jean rád mluvil s lidmi a prodával jejich výrobky. Teď ale čekala většina krav nová telata, nebylo koho dojit a život na statku se trochu zpomaloval a tento čas byl věnovaný údržbě, na kterou nebylo během roku dost času.

Pascal a Jean vyměnili své běžné povinnosti za tesařské náčiní, opravovali chlévy a v domě dodělávali jednu místnost, která měla sloužit pro hosty, kteří za pastorem často zavítali. David byl ubytovaný s těmito dvěma pomocníky a občas zaslechl, jak si po večerech povídají nebo se spolu i modlí. Byl to pro něho nový svět.

Kolikrát si s hanbou vzpomněl na to, jak vyřvával, že by si křesťané zasloužili další Bartolomějskou noc. Ačkoliv mu připadali v něčem zvláštní, svým způsobem jim záviděl pokoj, který na nich viděl a něco ho k nim podivným způsobem přitahovalo jako můru ke světlu. Byli to teď jeho jediní přátelé a neustále měl na paměti, že jediný, kdo si v onom dostavníku všiml, že má hlad, byl křesťan.

Pár týdnů před Vánoce se Jean jednu sobotu usadil ke stolu se stohem papírů a začal sepsávat jeden dopis za druhým.

„Píšeš knihu?“ zeptal se David.

Jean se zasmál. „Jsem z patnácti dětí. Aspoň jednou do roka se snažím napsat všem svým sourozencům a rodičům.“

„Vlastně mě překvapuje, že se někdo, kdo umí číst a psát, stará o krávy,“ podíval se David váhavě i na Pascala, který se zrovna skláněl nad Biblií.

„Bereme to tak trochu jako posláním,“ podíval se na něho Jean. „To, co dělá pastor Lucas, je důležitá práce a my mu takto pomáháme. Můj otec je také kazatel a dbal vždycky na naše vzdělání, už jen kvůli tomu, abychom mohli studovat Biblii. Já jsem ze všech těch dětí nejmladší. Když jsem se narodil, bylo otci už skoro padesát a před pár lety ho hory začaly zmáhat. Když mi bylo osmnáct, odešli odtud rodiče za mým nejstarším bratrem, ale já jsem tak nějak cítil, že mě Bůh chce v tuhle chvíli tady a že mě tím připravuje pro něco dalšího.“

„A ty, Pascale?“ podíval se na něho David.

„Já jsem sirotek,“ řekl Pascal prostě. „Bydlím tu už od svých devíti let a snažím se svou prací tady tak trochu splatit ty roky, kdy jsem byl ještě na práci malý. Každopádně už tu ale dlouho nebudu.“

„Pascal se bude v létě ženit,“ mrkl na něho Jean. „Loni jsem ho vzal za svou sestrou do Lyonu a zrovna tam byla na návštěvě jedna z mých mnoha krásných sestřenic, takže teď se ho už nezbavím,“ dobíral si Jean svého kamaráda. „A příští Vánoce mi asi upadne ruka, když budu muset psát ještě jemu.“

David si při zmínce o svatbě trochu povzdychl, na okamžik si vybavil Anabelin smích a její škádlení i to, jak jí hořely oči, když mu vyprávěla o Ježíši Kristu.

Život na statku se ubíral poklidným tempem vpřed, závěje byly Davidovi až po ramena a život na ostrově mu začínal připadat jako dávná minulost. Válčil se sněhem, který se stále hustě sypal z nebes a měl pocit, že by tou jednotvárnou prací dokázal strávit zbytek života. Jednoho lednového dne ale přišla jako blesk z čistého nebe zpráva, která měla navždy změnit životy všech valdenských křesťanů. Nebyla úplně nečekaná, určitou opozici vnímali už delší čas, ale stejně netušili, že se vše takhle vyhrotí a ještě k tomu v zimě.

Jean přiběhl z vesnice celý udýchaný. „Ten padouch Andres Gastalda nás nakonec dostal. Tu inkvizici nám byl čert dlužen. Právě vyšel patent, který všem valdenským nařizuje, aby buď do tří dnů odešli ze země, nebo do dvaceti dnů přestoupili ke katolictví – kdo neposlechne, má propadnout hrdlem.“

V místnosti nastalo zaražené ticho. Pastor Lucas odložil hrnek s čajem a přejel si chvějící se rukou obličej. Bylo 25. ledna 1655 a za okny se hustě sypal sníh.

Pascal byl první, kdo se svezl na kolena a ostatní se k němu připojili. Jen David zůstal stát tiše u okna a zíral do krajiny.

„Tak co, náš proroku?“ zeptal se Jeana po chvíli Pascal. Jean jen zavrtěl hlavou.

„Jakkoliv si vážím toho, když má občas Jean nějaký postřeh,“ řekl pastor Lucas rozvázně, „tak na tohle stačí zdravý rozum. Všichni známe dějiny. Víme, čeho je inkvizice schopná. Ve Francii ještě žijí lidé, kteří zažili jako mladí Bartolomějskou noc. Neodvážil bych se tady zůstat. Otázkou není, jestli odejít, ale co zvládneme vzít s sebou. Můj bratr má statek poblíž Lyonu, takže není moc o čem přemýšlet. Postavíme si tam malý domek a budeme dělat to samé, co dosud, jen v menším. Pascal chtěl stejně v létě odejít a Jean si může ukrotit krk za mou starší dcerou, i když se mi to bojí říct, takže předpokládám, že bude celý žhavý, aby s námi zůstal.“

Jean zrudl a rozpačitě se na pastora Lucase podíval. Marion se v tu chvíli zatvářila, že není nic tak důležitého jako šití, kterému se věnovala.

„Proč vás vlastně lidé tak nenávidí!“ vykřikl David rozezleně. „Vždyť je to nespravedlivé a ještě k tomu hloupé. Každý rozumný král by měl být rád, kdyby měl zemi plnou lidí, jako jste vy.“

Uvědomoval si, jak je ironické, že to říká zrovna on. Ty věty by zrovna tak mohl říkat svému mladšímu já.

Pastor Lucas si povzdychl. „Myslím, že těch důvodů je několik, Davide. Jeden z nich je politický. I v době Římské říše mělo být náboženství jedním z prvků impéria a každý, kdo se odchyloval, byl podezřelý, jakkoliv mohl žít dobře. Tehdy museli naši předci prchnout sem a na tomhle se za celá staletí nic nezměnilo. Také si myslím, že lidé podvědomě tuší, že to, co jim říkáme, je pravda a dráždí je to a bojí se změny, kterou by to mělo přinést do jejich osobních životů. A třetí smutný důvod je, že křesťané občas vymýšlejí ptákoviny, chovají se jako banda pitomců a někteří dávají svému okolí k nenávisti i důvod. Každopádně mě těší, že to říkáš, snad ti těch pár měsíců u nás bylo k dobru.“

David si povzdychl, měl dojem, že ho pastor tou větou vyhazuje a ten večer se už neodvážil na nic dalšího zeptat.

5. kapitola

Pokud byl pastor předchozího večera smutný, druhý den se proměnil v generála. Všechny vytáhl z postele ještě za šera a začal vydávat rozkazy.

„Davide, ty doběhneš pro řezníka,“ obrátil se na něho u snídaně. „Máme tu pět prasat a já bych chtěl tři z nich porazit. Něco vezmeme s sebou, něco rozdáme přátelům a chudým.“

David přikývl.

„Pascal začne chystat věci na zabijačku. Jean doběhne k těm dvěma chudým vdovám, kterým každý měsíc dáváme jídlo. Řekneš jim, že jim chci každé dát krávu a prase, ale ať se aspoň trochu namáhají a zařídí si, že si je odtud odvedou sami. Nemám čas nosit jim je ještě na zlatém podnose. A je ještě asi pět dalších rodin, kterým bych rád dal něco ze zabijačky. Ty zatím obejdeš a řekneš jim, ať sem každý pošle na tu zabijačku nějakého pomocníka. Já se chci zeptat okolních statkářů, jestli by ode mne nekoupili krávy, uvidím, jak pochodím. Podle toho pak naložíme s tím, co tady zbude.“

„Alison, ty budeš dneska balit a holky ti budou pomáhat. Zabijačkou se zabývat nebudeš, na to snad přijde dost jiných lidí,“ obrátil se na manželku.

„Philippe, vím, že je ti teprve devět, ale dneska musíš pracovat jako velký chlap,“ podíval se na svého syna. „Budeš v jednom kuse přikládat do kamen, nosit a hřát vodu a dělat všechno, co po tobě bude Pascal chtít, ano?“

Všichni přikyvovali a sem tam se někdo odvážil položit jen nějakou doplňující otázku.

„K bratrovi to bude s naloženým vozem dva dny cesty, zítra dopoledne musíme vyrazit,“ pokračoval pastor. „A do té doby máme spoustu práce.“

David do sebe chvatně obrátil zbytek čaje a začal se oblékat.

„Jdu kousek cesty s tebou,“ zvedl se od stolu pastor Lucas.

Sotva vyšli ze dveří, tak se na něho pastor podíval. „Tak co, Davide? Už jsi přemýšlel o tom, co budeš dělat dál? Na jednu stranu tě nevyhazuju, budeme si muset postavit domek a práce tam bude víc než dost, ale nevím, jestli to je pro tebe to pravé. Občas vidím, jak se tváříš, když neseš třeba žrádlo prasatům. Možná by ses měl už konečně poohlédnout po něčem, co by se k tobě víc hodilo.“

David si povzdychl. „Mně nevadí žádná práce, kterou tu dělám. Jen od té doby, co jsem slyšel podobnoství o marnotratném synovi, tak si vždycky, když jdu krmit prasata, připadám jako naprostý idiot. Připadám si tak tedy od rána do večera i bez prasat, ale-“ David zavrtěl hlavou, ani nevěděl, jak má pokračovat.

„Slíbil jsem ti, že se nebudu na nic ptát,“ pokračoval pastor, „ale samozřejmě vidím, jak se chováš. Připadá mi, že ses rozhodl udřít k smrti a že se tím snažíš zapomenout na svou minulost, ať už byla jakákoliv. Ale to podobnoství o marnotratném synu má pokračování, ten syn se pak vrací domů. Nemůžu ti toho dát moc, ale na cestu do La Rochelle bych ti dal peníze a jídlo kdykoliv.“

„Já vážně nemůžu,“ zavrtěl hlavou David a povzdychl si.

„Dobře,“ přikývl pastor. „Tak zůstaň zatím s námi, pokud chceš. Kdyby se ukázalo, že pro tebe nebude časem dost práce, tak u nás můžeš třeba dál bydlet a poohlédnout se po nějakém zaměstnání v Lyonu. Pěšky je to tam od mého bratra tak hodina cesty. Co na to říkáš?“

David si trochu oddychl. „Děkuju, to bych byl rád,“ odpověděl.

„Jedna věc je, Davide, že se odtud musíme dostat my, ale na druhou stranu mám ještě v horách oba syny. Předpokládám, že Didier bude rozumný, ale stejně je potřeba se ujistit, jestli opravdu odešel. Ale o Oliviera mám strach. Čeká každým dnem dítě a nevím, jestli nebudou váhat. Potřeboval bych se rozpúlít, abych se postaral jak o rodinu a majetek tady, tak o ně. Takže se ještě budeme muset vypravit i tam. Možná by bylo užitečné, kdybys šel se mnou a vzal si pro všechny případy ty své drahé šaty, třeba bys nás tím ještě mohl vysekat z nějakých problémů. Za tři dny se to nedá všechno stihnout.“

David přikývl. „Cokoliv. Koneckonců já jsem křtěný jako katolík, a i když jsou mi tyhle věci dost jedno, tak každému, kdo by to po mě chtěl, odříkám, co bude chtít.“

„Dobře,“ přikývl pastor. Neměl chuť se pouštět do nějakých diskuzí o víře. Na to, aby David pochopil, čemu valdenští věří, měl už celé měsíce a zřejmě na to bude ještě čas i v budoucnosti.

„Víš, co je na tom všem nejhorší, Davide?“ řekl pastor trochu smutně. „Že tady náš lid žije už přes tisíc let. Křesťané sem utekli před pronásledováním na samém začátku sedmého století. Život v těch vysokých horách nebyl nikdy žádný med a já sám jsem ty pravé horské valdenské vesnice před časem opustil a usadil se tady v podhůří. Ale i když už dlouhou dobu vnímáme, jak přitvrzuje, a tušili jsme, že možná nastává čas odejít, nikoho z nás by nenapadlo, že to bude muset být tak rychle. Nevím, jestli si to vůbec dokážeš představit. Tisíc let – a teď máme Savojsko opustit během tří dnů.“ S těmi slovy se od něho Lucas odtrhl a David pospíchal pro řezníka.

Přes den byl David zaměstnaný jednak zabijačkou a jednak tím, že pomáhal chvílemi i balit. Měli jeden jediný vůz a dva koně a bylo těžké rozhodnout, co budou brát s sebou. V truhlách se ocitlo hlavně oblečení a druhý den do nich měli přidat peřiny a kuchyňské náčiní. Teď to vše ale ještě potřebovali.

Pastor s povzdechem procházel domem a David ho párkrát zaslechl, jak se se ženou baví o tom, jak dlouho na kterou věc šetřili a že ji zde teď budou muset nechat.

Nicméně jeho usedlost nebyla vysoko v horách a v tomto směru měl situaci mnohem snadnější než ostatní křesťané. U sousedů přece jen pochodil a jeden statkář si od něho koupil dvacet krav za cenu deseti. A bylo stále lepší mít peníze za deset krav, než nic.

Do večera prodal ještě dvě krávy a krátce předtím, než skončili se zabijačkou, přiběhl ke statku udýchaný muž ve středních letech.

„Vy jste věnoval mojí sestře krávu a prase?“ vykulil na pastora oči.

Pastor přikývl. „Máte si to jak odvézt?“

Muž si povzdychl. „Chápu dobře, že tady necháte tenhle dům jen tak stát a odejdete?“

„Nic jiného nám ani nezbývá,“ odpověděl pastor.

„Podívejte, mám našetřené nějaké peníze, tak akorát na malý dům,“ pokračoval muž. „Tenhle statek má samozřejmě mnohem větší hodnotu, ale říkal jsem si, jestli není lepší něco, než nic?“